

LO TEATRO CATALÁ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanelement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1'00 pesetas trimestre.
Fora. . . . . 1'50 » »

ULTRAMAR

{ Semestre. . . 7 pesetas.
{ Un any. . . 12 »

PREU DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . . 10 céntims
Id. atressat. . . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Desde que l' eminent D. Joaquim García Parrenyo va decidir-se á figurar com á primer galan y director del teatro catalá, la escena regional va contar ab un notable artista qu' ab son brillant talent li doná verdadera importancia.

Mes de deu anys fa que la mort va arrebatárlu, y tot-hom qui veje la fé, l' amor, l' entusiasme y l' éxit ab que desempenyaba los mes importants y difícils papers de que 's feya cárrech, conservarà gratíssim recort de las representacions de *Lo Rector de Vallfogona*, *La Dida*, *Lo Ferrer de tall*, *Los Segadors*, *Lo Contramestre* y de quants dramas havia representat en lo colisseu del carrer del Hospital.

Pero en Parrenyo no va comensar en Romea á ser actor de la escena catalana: era anterior al renaixement modern. Parrenyo treballaba ja en catalá fa trenta y tants anys, quant s' identificaba representant

en nostre idioma *Titó y donya Paca*, *La casa de despesas* y varias obras cómicas molt y molt celebradas pe 'l públich ja en aquells temps.

Ell va estrenar en nostre teatro Principal *Un barrret de riallas* y *La Teta gallinaire*: ell va arreglar pera representarla en 1869, y ab molt aplauso, en lo Liceo, *La Passió*; y per fi, comprenent son gran mérit, la empresa del teatro catalá va lograr que 's posés al frente de la companyia catalana pera aixís donar mes lluhiment als espectacles.

Onze anys farà aviat que va passar á mellor vida. Per aixó desd' aquí li tributem avuy un recort y honrem Lo TEATRO CATALÁ ab lo grabat que representa al inolvidable y pundonorós artista, modelo de bons actors y de cavallerositat en lo nostre teatro y en la escena castellana, ahont ja havia

obtingut molts éxits, sobre tot en la comedia qu' era lo terreno artistic en que més lluhia son talent d' actor inimitable.

J. Bru

D. Joaquim García Parrenyo.

NOU ESTABLIMENT INDUSTRIAL

LAMPISTERIA DE BLAY PLANELL

Rambla de Catalunya, 54 y Cortes 263.—Barcelona

Aparatos de totas classes pera gas, Colocació de canyerias y vidres.

Estufas y tot lo corresponent al ram

PREUS ECONÓMICHs: SE SERVEIX AB PRONTITUT

Ayuntamiento de Madrid

La Passió, Judas. Magdalena.

ARTICLE II Y ÚLTIM

En la primera part que portem publicada de nostre treball pera averiguar si pot ésser convenient ó perjudicial la representació de dramas sacros en l'escenari dels teatros, creyem haver demostrat que 'l públich está per la afirmativa, y que, com ni del fondo ni de la forma dels que son objecte de las presents consideracions ne resulta res que siga contrari á las doctrinas de la religió del Crucificat, no pot resultar tampoch pera la religió católica cap perill que no deuen témer los cristians, sigan ó no dels que van á las funcions en que tals obras se representan.

Los que sostenen la opinió contraria, diuen que presentar en las taulas la sublimitat dels augustos misteris de nostra santa religió es esposat y que pot ser objecte de broma y de irreverencia; per qual motiu creuen que no han de portarse fora del temple unas ceremonias tan solemnes y tan dignas de acatament y d' admiració universal.

Aixó es un modo de pensar equivocat y que no cuadra als vérs amants de la prosperitat de las creencias religiosas: aixó es pensar com los que, 'sent contraris de la celebració de actes externs del cultu católich, volen que no 's toleri que 's fassin professons pe'ls carrers, en quals llochs es més fácil certament que 's cometin actes que pugan considerarse ofensius á la religió ó als seus ministres.

Quantas personas acudeixen á un teatro ab l' idea de presenciar la representació d' un drama sacro, hi van precisament ab intenció de véurer un' obra en la qual se sab ja previament que no hi há ni un concepte perillós pe'ls creyents, perque, si n' hi hagués, la lley y l'autoritat apoyant-se en lo text d' aquella, tenen medis pera no tolerar tals conceptes ofensius y pecaminosos. Hi van los espectadors, donchs, sense ganas d' escandalisar ni de fer mofa de res durant l' espectacle: y tant es aixis, que ni en épocas passadas, ni ara, en cap de nostres teatros s' ha promogut may escándol de cap classe, ni s' ha tingut de tréurer del local tant sols ni á un concurrent; lo qual proba que s' hi vá ab esperit disposat á admirar l' assumpto baix lo punt de vista de la grandesa que revesteix.

Així ho proba més encara, la circumstancia de que precisament los dramas sacros—y en major grau que tots ells *La Passió*—aquí y en pobles atreuen als teatros molta part de concurrents que no acostuman freqüentarlos gaire, los que, com qui diu, consideran l'assistencia á tals espectacles, més com un acte propiament religiós, que com una diversió de caràcter profà.

En nostre Liceo y en lo Principal, tant en 1850, com en 1869, com en otras temporadas, y aixis

mateix en l' antich Odeon, en Romea y en poblacions importants de Catalunya, com en pobles de insignificancia per lo que 's refereix a diversions públicas, sempre que s'han representat *La Passió*, *Los pastorets*, *El Màrtir de Tolomaida*, *Los siete Dolores de María Santísima*, *Santa Eulalia* y otras produccions de caràcter sacro, ha sigut numerosíssima la concurrència, sense que s' hagi hagut de reprimir ni 'l més petit desman.

Més modernament, *Judas* en Romea, y actualment *La Passió* també en aquest colisseu y *Magdalena* en Novetats, veuen favorescudas sas representacions per números concurs que contemplan ab religiós silenci dits dramas que pera substituir al del frare de Manresa, han compost respectivament los Srs. Soler y Ferrer y Codina.

Un' altra demostració de que no fán mal á la religió los dramas de que 'ns ocupem, la tenim en que no son privats per las autoritats civils y que respecte á las eclesiásticas hi ha divergencia de parers; puig, al pas que no han faltat bisbes qui han arribat fins á concedir indulgencias y gracias espirituals als concurrents, altres n' hi ha hagut y n' hi ha que, en pastorals, reproban tals funcions y recomanan que 'ls fiels no vagin á presenciarias.

Respecte á la premsa, en general es partidaria de que se celebren esqectacles compostos de dramas sacros: y si algún periódich existeix contrari á aixó, s' apoya en que no déu tolerarse que 's tregui al palco escénich cap de las Santas Figuras de la Sacra Familia; ab lo qual incorren dits diaris en una contradicció y gran inconsecuencia, perque aixó ho diuen referintse á *La Passió* (que ni sisquera anuncian) y no ho censuran tractantse de *Los Pastorets*, obra queno trovan reproblea á pesar de sortirhi també Jesús, Maria y Joseph, de que no té cap mérit literari y de que en ella 's fá objecte de broma y xansa grossera lo solemníssim acte del casament de la Mare de Déu.

Més, donchs, que contra *La Passió*, *Judas* y *Magdalena*, los que reproban que 's fassin dramas sacros, haurían d' anar contra'l de que acabem de fer menció; y sobre tot, més que contra cap producció d' aquest género que no rebaixa la religió y que ensenya las grans escenas de la redenció de l' humanitat per Jesucrist, podrian emplear aquells impugnadors sos esforços en apartar dels escenaris las obras inmorals, insalsas y verdaderament d' escarni pera las creencias. Quant d' aquestas se 'n estrena alguna, s'accontentan los tals ab censurarla mentres segueixen donantli indirectament protecció, fent elogi dels artistas si la representan bé, ó dels trajos, ó del decorat, ó de qualsevolga altra circumstancia que contribuheixi á fomentar avuy en la escena unas produccions qual tendencia, per altra part, diuen trovar dolentas.

Déixinse, per lo tant, aqueixos crítichs d'atacar la representació d' obras d' assumptos biblichs, qu' al cap y á la fi ensenyan lo camí del bé, y guardin sos millors arguments pera véurer de desterrar las

CONSTRUCCIÓ DE TEATROS
SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y detalls, dirijirse al fuster del carrer de Caspe 75
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

ELIXIR MORRHUOL CASTILLO

DEPOSIT GENERAL

Farmacia del autor, Dr. Gómez del Castillo

Condal, 15, BARCELONA

peoduccions que perverteixen y que poden portar perjudicial trastorn al teatro y al públich que 'l freqüenta ab mes constancia.

FELIU CORTÉS DE THERSOL.

REVISTA TEATRAL

Poch de nou podem dir avuy, perque cap dels dos principals teatros catalans ha disposat estrenos.

En Romea s'hi ha representat per primera vegada la comedia *Servéy de plata*, del senyor Figuerola Aldrofeu, ab bon éxit, com quant va ser estrenada, fa uns dos anys, en Novetats.

Com funció extraordinaria desde nostra revista última, en aquet teatro del Passeig de Gracia, déu considerar-se la que 'l dimars va tenirhi lloch en honor del autor de *Magdalena*, senyor Ferrer y Codina, qui, ab tal motiu, va deixar demostrat un cop més que conta ab moltes simpatias.

En efecte; lo local se veje concorregut en extrem, y l'aplauso ab que va ser rebut lo drama sacro *Magdalena* fôu més gran encara que en altrés representacions.

Lo senyor Ferrer y Codina pot quedar satisfet de la mostra de consideració de la empresa, a la que 'l públich va adherirse ab sa presència, y 'ls seus amichs ab regular numero de magnífichs regalos.

En lo expressat vespre estava lluhit lo teatro de Novetats com quant s'hi representa alguna producció nova.

Lo colisseu que ha ofert una novetat es lo de Calvo-Vico, qual companyia va donar a conèixer diumenje passat un juguet del senyor Millà, titolat *Un vestit nou*. Segons nostras noticias, va fer riurer als concurrents, tenintse de presentar per duas vegadas en escena son autor. Aixís ho consignem de referencia, perque nostre revistero no ha anat a aqueix teatro desde que va donarse un desaire a un company de redacció, no deixantlo entrar dias passats, a pesar de ser molt conegut.

Un altre estreno s'ha celebrat també durant la setmana: lo de la pessa *La porteria*, dels senyors Merer y Pou, posada per primera volta en escena diumenje en lo teatro Principal de Gracia.

Tres bonas qualitats té aquesta obreta: excelent combinació en quant al enredo; moltes escenas cómicas y bon caudal de xistes. De manera, que, si estés adornada ab un llenguatge literari, seria un magnífich fi de festa. Pero lo diálech no está bé, y aixó la perjudica bastant; perque 'ls autors s'han preocupat més de buscar frases de relumbron al alcans del públich del galliner, que aquellas verdaderament xispejants que poden véurers alabadas per los intel·ligents.

Los hi aconsellem que, si la imprimeixen, procurin millorar aqueixa part defectuosa, lo que serà en bé de la obra y augmentarà l'èxit.

Aquet va ser bó, y bastanta part ne pertoca als artistes senyoras Verdier, Muntal y Muns y senyors Garcia, Serrallera, Ferrer y Coll que, junts ab lo senyor Morer, encarregat de la part principal, van representar-la ab verdader carinyo.—P.

ENTREACTES

LO VAGATIU.

No cregau que 'l vagatiu es l'home que no fá ré.

Al contrari probaré que no hi ha sér més actiu; puig per més qu' es un ocios que no fá res de profit, en cambi, de dia y nit no 's dona punt de repós. Y per probar qu' es vritat, ara 'n vaig a descriure un que jo conech, punt per punt, qu' es lo tipo refinat.—

S' aixeca quant canta 'l gall per no perdre temps en va, y en acabat d' esmorsá ab fé s'empren lo treball. De prime arrenca y comenta lo full que hi ha al calendari; després, llegeix lo diari del titol al peu d' imprenta. A poch, de casa s' esquivia y, com si tingués que fer, se llensa airós al carrer, comensant sa vida activa; puig per més que 'l temps li sobra, aprofita 'l es son nort, que, per ell, lo temps es or, per més que 's or que no 'l cobra. Va als Encants, y una vegada ha vist ja los trastos vells, s' arriba fins als aucells a senti' alguna passada. Pe 'ls kioskos fá estacions; de pas, las botigas mira; si hi ha fira, va a la fira a regirar *Ilustracions*. No s' olvida d' aná al port a saber si vé *corren*, si la ressaca pren peu, ó si ha arribat nou vapor. Si algun arrenca-caixals trova al pas, hi pren estada, y si veu una parada hi senta los seus reals. Hont canta un cego, ell escolta. ¿Que 's fá un rotllo? Ja hi va ell. ¿Que a n' algú agafa un tropell? Ell es lo primer que 'l volta. ¿Hi ha parada? Donchs no hi falta. ¿Professó? Lo curs segueix. ¿Hi ha un incendi? Hi acudeix. ¿Barallas? Ja hi pren vara alta. No hi ha enterro qu' ell no vegi, ni festa a que no concorri, succés que a véurer no corri, ni punt que no tafanegi. D' allá hont va un altre, ell ja 'n vé. Hont no 's pot entrá, ell ho prova y, si passa alguna nova, ell es qui la sab primé. No hi falta quant hi ha exercici, sortija, ball, serenata,

CERVESERIA Y XOCOLATERIA

á cárrech de

DOMINGO CONSTANS

Passeig de S. Joan, 160, xanlla Ausias March

(SALÓ ESLAVA)

LA PEDRA FILOSOFAL ¡DINERS Ó LA VIDA!

Comedias catalanas de

SIMÓN de l' OMBRA

PREUS, UNA PESSETA

en las principales librerías

manifestació, regata,
sentencia, causa ó judici.
Va á la rúa en Carnaval;
per Quaresma, als Monuments;
per la Pascua, á veure 'ls béns,
y los gallis, quant vé Nadal.
Y en fi, per dirho en un mot:
no hi ha lloch ahont no 'l veyeu.
Lo vagatiu es com Dèu;
es á dir, 's trova per tot.

JULIÀ CARCASSÓ.

BELLAS ARTS

La proximitat de la Exposició Universal de Bellas Arts, fa que lo exposat l' anterior setmana en lo Saló Parés, siga de poca válua artística; mes no fins al punt de meréixer un dels expositors la corrida que va endossarli nostre apreciat colega «La Vanguardia»; perque, si la severitat que gasta ab l' artista aludit, la continués ab lo quadro de 'n Serra exposat en l' altre saló injustament nomenat «Hotel de ventas», en lloch d' alabarho 'l censuraria, y per cert ab rahó mes fundada. Perque, vamos... ab franquesa, senyor critich de «La Vanguardia»: ¿creu vosté que l' Enrich Serra ha de estar continuament enviantnos la mateixa nota de color, idéntich punt y hora, y cada vegada menys acabat? Estich segur que vosté pensa exactament igual que 'l que té 'l gust de dirigirli aquesta pregunta; mes hi ha l' amistat de per mitj y á l' altre no deu conéixerlo tal vegada, 'sent aquesta la rahó de la severitat pera l' un y la benevolensa pera l' altre,

* *

Sembla que la próxima Exposició de Bellas Arts, estarà molt concorreguda d' expositors estrangers, y particularment de francesos y alemanys, lo que 'ns alegra moltíssim; perque es innegable que tant los uns com los altres estan molt adelantats en pintura y escultura, y perque de lo exposat per tots, podrém ab fonament deduirne lo grau exacte d' avenst en que 'ns trovem los espanyols y d' entre ells los cotalans. Creyem que 'ls catalans, si bé no havem arribat encara á la cim de la via empresa, aném, empero, pe 'l bon camí: y de seguirlo, sens dupte hi arribarém molt antes qu' aquells que volen fer quadros com Velazquer, pintant lo que no senten, ni han vist, ni poden compèndrer. La escola catalana moderna,—qu' existeix per mes que hi hagi qui no hu vol créurer—es tal, sobressurt y s' obra pas de mica en mica per la sencillíssima rahó de que se circumscriu á reproduhir tan sols la terra en que viu, los assumptos de la vida íntima y 'ls epissodis de l' época present que pot presentarnos ab menos esforços ab un grau de vritat y sentiment que no lograria mostrantnos fets de sigles en- rera, que sols sabem á mitjas.

Ara falta tant sols que hi concorrin tots, grans y petits, los que ja gosan d' un nom, aixís con los que fa poch han comensat. Aquesta Exposició té la ventatja de que ningú corre cap perill de quedar en ridícul, perque no hi ha medallas, y es la única recompensa l' éxit de la obra, ó be 'l trovar comprador; 'sent aquest ultim cas lo mes positiu y agradable.

U. D. O.

A Apeles Mestres

En la Natura,
pomell d' amors,
tot té cantayres,
tot té ramors.

Si 'l blat oneja
d' assi y d' allà,
de las espigas
s' ou lo cantar.

Si al trencar l' auba
canta l' aucell,
la matinada
ja té cant bell.

Si las onadas
alsan ramor,
la mar inmensa
ja té cantor.

Si la xiveca
llensa son crit,
ja té cantayre
la negra nit.

Si un riu vorejan
los rossinyols,
la Primavera
ja té cant dóls.

Si 'ls pins udolan
ab lament tosch,
ja té cantayre
l' arbram del bosch.

Y si boscuria,
y mar, y rius,
y nit, y albada,
los cants jolius

senten d' un poeta
que ho canta tot
dóls ó ab fermesa
ó ab tendre mot,

¿cóm vols, Apeles,
que 't sia ingrat
quant tú estimantho
dóls has cantat?

No; mentres viscan,
ab sos ramors
farán ta lloa
boscós de llors,

y muixonadas
guarnint sos nius
y las cigalas
cantant l' estiu,

y fins la fama
del cel á dalt,
lo nom lloante
per' sé immortal.

FREDERICH SOLEA.

LAS MELLORS MAQUINAS DE FER MITJA

♦♦♦♦♦ Son las de la antigua casa LAUÉ & TIMAEUS, d' Alemania ♦♦♦♦♦

Máquinas anomenadas UNIÓN, CONCORDIA y VICTORIA

Son as mes perfeccionadas y as mes ben construidas fins avuy dia

Servintse d' ellas, se poden guanyar de 3 á 6 pessetas diarias Ensenyansa é instruccions pera utilisarlas, se donan DE FRANCH á tothom que compri máquinas Preus baratos. Se 'n envian á totes parts

Representant Don N. AGUSTÍ MANYOSA, Carrer Ample, 69, y Bomba, 4, 1.er

DESPATX TOTS LOS DIAS, DE 10 Á 1 Y DE 3 Á 6

Ayuntamiento de Madrid

La meva garba

Al estiu, quan la calda xafagosa
de las ciutats y vilas 'ns allunya,
y 'ns convida a la fresca deliciosa
dels boscos seculars de Catalunya,
coneixent, com coneix, tots los efectes
d'aquellas soletats, prenci per companya
la garba de mos llibres predilectes,
y me 'n vaig satisfet cap a montanya.

Y aytal com la senzilla segadora,
cansada del treball, seu al mitj dia
à l'ombra d'una alsina benfactora,
desfà la garba y las rosellas tria,
à imitar son treball gustós m'obliga;
y, entre 'l tón de llacsos y flors campestres,
la garba de mos llibres jo deslligo
per triar las cansons d'Apeles Mestres.

Y veig a *La Cigala* y *La Formiga*
partintse un gra de blat en la mojada,
y sento la cansó que diu *La espiga* (1)
à la dolsa parella enamorada.

Y sota '*L milló amich*, prop *La Rosella*
hont *La non non dels papellons* m'encanta,
trovo '*Les companys del home*, '*l bon la ovela*,
'*l gall*, '*l gos* y lo mosquit que canta.

Y cuan, com Gengis-Khan, sota del roure
allà *A posta de sol* tot m'extassia,
m'avisa '*L cant del grill* que 'm vé a conmoura,
que vé *La nit al bosch* y 'n fuig lo dia.

Y allavors, encisat per los efectes
d'aquella soletat dolsa y tranquila,
prenci la garba de llibres predilectes
y me 'n vaig somiant cap a la vila.

Y aqueixa garba carinyosa amiga,
la que en cada balada te una espiga
y en cada idili una gentil rosella,
Margaridó es la cinta que la lliga
per ferla mes simpática y mes bella.

A. BORI Y FONTESTA.

(1) Del idili titolat «ESTIU»

BIBLIOGRAFIA

En las llibrerías se ven lo drama sacro *Magdalena*,
del Sr. Ferrer y Codina.

Hem llegit en alguns periódichs que l'obra impre-
sa acaba ab un epílech.

Com no n'hem vist cap exemplar en nostra taula
de la redacció, aplassem lo formar judici respecte a
aquet final del drama, que no forma part de la repre-
sentació escénica.

Nostre amich D. Francisco J. Godo ha tingut l'
atenció, que li agraïm, d'enviarnos un exemplar de
la seva comedia en un acte y en vers, *La corsetera*, es-
trenada fa temps ab molt aplauso en lo teatro Romea.

Pera correspondrer a la galanteria de la Sra. donya
Francisca Sanchez de Pirretas, creyém de nostre de-
ber manifestar que 'ns hem enterat del llibre qu'aca-

ba de publicar ab lo títol de *Bocetos literarios* y del
que 'ns ha fet entregar un exemplar.

Encara que sia obra castellana, la atenció de la au-
tora mereix que 'n fem un petit anàlisis.

La Sra. de Pirretas pot estar satisfeta dels treballs
literaris que forman lo llibre de que tractem. En tots
s'hi descubreix una instrucció vastíssima, un estil na-
tural y un coneixement exacte dels assumptos que en-
clohuen lo plan que desarròlla en los diferents arti-
cles que figuran en la primera part de aquets «Bocet-
tos». Los titulats *La donna e mobile*, *El talisman* y *El*
dia de Reyes, han de considerarse bonichs quadrets de
costums en los que 'l lector se deleyta é hi trova una
prosa sempre galana, ideas magníficas, sentiments de-
licats y moments d'inspiració.

Las mateixas qualitats apareixen en la noveleta
Borrascas del corazon que forma la segona part del
volúm qu'examinem; pero aqueixa noveleta la tro-
vém ab tendencia sentimental en particular lo tipo
del metje que 'n vé a ser protagonista. Aixó no obs-
tant, hi ha en tot lo llibre preciosas pinturas literarias,
y en general un llenguatge elegant que no pert sem-
blant condició a pesar de que en certs parrafos queda
un xich confús a causa de la construcció, en periodos
determinats.

Aquesta obra, qu'es d'esperar no será l'última
que donará a la estampa la Sra. Sanchez de Pirretas,
está impresa en bon tipo de lletra; pero ab poca per-
fecció per lo que respecta a la puntuació gramati-
cal. S'hi descubreix la falta d'un bon corrector de
probas.

P. y O.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

¿Perqué algunas tiples de sarsuela flamenca, al
publicar lo retrato en setmanaris satírichs, donan gra-
bats en que figuran retratos d'home y no de dona?
¿Es que volen portar las calsas? ¿ó será que, 'sent gua-
pas, volen no semblarho? De tots modos, no es bona
costúm.

¿Tenen ordre, potsé, 'ls empleats de la Sucursal
del Monte-pío Barcelonés, establerta en lo carrer Baix
de Sant Pere, de no admétrer objectes sense estutx?
Quant una persona 's troba apurada y necessita em-
penyar... uns lentes de teatro, per exemple, ¿ha de
comprar un estutx, si aquells no 'n tenen, pera que
l'empleat del aludit establiment ls admeti fent sobre
dit objecte un petit préstamo? Y careixent de estutx,
lo qui acut al Monte-pío ¿haurá de deixar de adquirir
de la Sucursal, posada per favorir als pobres, la petita
suma que li es imprescindible tal vegada pera alimen-
tar a fills de poca edat qu'esperan famulenchs dins de
sa casa?

* *

Agrahirém al senyor director de tal Sucursal se
serveixi aclarar aquet punt, y fer que, si no hi ha tal
ordre, no mostrin aquells empleats tanta escrupulosi-
tat ni retintins qu'avergoneixen y perjudican als
imponents.

S' HA PUBLICAT JA LA PRODUCCIÓ

LA RONDALLA DEL INFERN

DRAMA EN TRES ACTES, ORIGINAL DE

DON FREDERICH SOLER Y HUBERT

PREU: 2 PEsSETAS

Se ven en las principals llibrerías y en nostra Administració.

Ayuntamiento de Madrid

La revista *L' Avenç* vol ser lo portaven de la literatura y 'l regionalisme en la nostra terra.

Pero ¿cret: lograrho inventant una gramática pe'l seu ús particular, y fins inventant lletras que no son á l' abecedari?

¿Qu' es sino una lletra de sa invenció aquell dibuix estrany que presenta després de las sílabas A V E N en las escubertas de sos darrers números, dibuix que sens dupte vol ser una Ç ab comilla pera donarli valor de S suau?

Desenganyinse: escribint d' un modo especial, lo-
grarán singularisarse; mes aixó no 'ls posará pas en
primer terme entre 'ls bons catalanistas.

* *

Ara, respecte á la part tipogràfica de *L' Avenç*, ó de
L' AVENÇ (qu' així 'l titulan), nos plau dir qu' es un
dels periódichs més ben impresos que 's publican.

LO POLVORISTA.

COLABORACIÓ ADMESA

Trossos.

I.

—¡T'haig de perdre,—'m vas dir fá molts pochs días.
Las tevas profecias
veig bé que son vritat. ¡Estich perdut!
Acompanyante en bacanales y orgias
no trobo en lloch del món lo pas de la virtud.

II.

Lo barro que apresona
l' artista entre sas mans, pren forma y vida,
com fán las il-lusions, sino qu' aquestas
van prenent dintre 'l cap formas distintas.
No fá molt temps que vaig forjármén una
y al aná á ferli pas, per mala estrella
s' havia convertit en negre dubte
¡en dubte sempitern que m' atormenta!
L' artista, si es que la obra
que té en lo pensament no pot formarla,
torna á desfer lo fet y la comensa:
¡jó no! Ni puch borrarla,
ni puch pensá en res més, y aixó 'm contrista.
¡Ah! ¡si pogués fer jo 'l que fá l' artista!

III.

De mon cos, una part sols me serveix:
lo cap, y encare á voltas me traheix.

J. ABRIL VIRGILI.

Cantarellas

L' auellet que dins la gabia
content solia cantar,
mut ha quedat desde 'l dia
que tú vares olivdarm'.

Camínet de la cabanya
una creu n' hi resta encar...
Un jurament ella guarda
y un cor que sap estimar.

¿Jo gastarme mitja pela
per' un drama presenciar?...
¡Si per deu céntims compro ara
tot Lo TEATRO CATALA!

RAMÓN OJEDA LÓPEZ.

Matinada

Clareja 'l jorn: per l' ampla carretera
del cementiri nou,
camina adelerat lo fétit carro
ple de cadabres que rebutja 'l món.

Clareja 'l jorn, y á cada sot que trovan,
se senten 'ls séchs cops
de las geladas testas d' aquells pobres,
á qui 'l món néga fins la caixa y tot.

Malhaurats jornalers que sucumbireu
del treball baix lo jóu,
pobres vells desvalguts, mares ja mortas
qu' encar per sos fillets ne bat son cor.

De tot porta 'l furgó: fins una verge
que, guardant son honor,
mori de fam, de fret y de miseria,
arraulida en sa casa, en un recó.

Y vá corrent 'l carro negre: y corra
com sí l' hi pesés molt
la carga que á dins dú, materia informe
qu' un jorn avans dotze personas fáu.

Dotze sèrs que pensàren y sentiren
y que tingueren cor;
dotze sèrs que lo món escup y llensa.
¡Sort que Déu 'ns vá fer germans á tots!

A, LLIMONER.

Cuan veig los aucells que volan
traspasant l' inmens espay,
penso jó:—¿Quán tindrán alas
per fugí 'ls meus desenganyys?

Aixís com los raigs del Sol
á las plantas dónan vida,
tú, nineta, ab tas miradas
lo meu amor vivificas.

L' aygua del riú se 'n vá al mar
quedant las dos barrejadas.
També van mas il-lusions
dins del mar de l' esperança.

Lo teu nó es, crudel nineta,
l' assés del meu amor.
¡Es lo butxi que á mon ánima
li dóna sempre garrot!...

J. CASANOVA VENTURA.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS
y tota classe de postissos per' artistas de teatro
Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

¡Lluny de tú!

¡Oh! ¡que trista es la ausencia, vida mia!
¡oh! ¡que trista y cruel!
De mi ha fugit per sempre l'alegria
y amargan lo meu cor torrents de fel.

Tan sols visch aprop teu; sent lluny m'aymada
la vida sent finí;
que sufreiro y t'anyor' quan ta mirada
no 's posa amorosida sobre mi!

Mes, encara que lluny, sab contemplarte
en somnis lo meu cor;
y may, Carmeta, aquest podrà olvidarte,
puig viu, m'aymia, sols de ton recort.

JAPET DE L' ORGA.

Pénsaho be.

A mon amich en Vicens Casas.

¿Dius que estás enamorat
d'una nena molt hermosa
que de nom li diuen Rosa,
y t'hi vols véurer casa?

¡Pénsaho, noy! tú desatinas;
perque no 't recordas prou
de un ditxo que no es pas nou:
¡no hi ha rosa sense espinas!

MANEL DEL TRANVIA.

Cantars

I

Lo jovincel que mes t'ayma
jo 'l coneix y no 'l veig may,
perque no acostumo, nena,
a contemplarme al mirall.

II

Hi ha lo dolor per patir;
per sentir los sentiments,
y per fascinar 'l meu cor,
los dos cels que per ulls tens.

F. ESPINOSA.

Contaduría y Administración.

Desde avuy s'admeterán suscripciones a LO TEATRO CATALÀ en l'acreditat establiment *El Ingenio*, de don Benet Escaler, instalat en lo carrer de Raurich, n.º 6.

Ab lo present número comensem a publicar per folletí lo drama *Lo castell y la masia*, del inspirat poeta don Conrat Roure, a fi de que 'ls senyors subscriptors y lectors de nostre setmanari tingan exclusivament aquesta preciosa obra, no publicada fins avuy.

Las personas que se suscriguin per tot lo mes actual y desitjin los números atrassats pera tenir entera la comedia *Cofis y mofis*, podrán obtenerlos, ab lo folletí, sense augment de preu.

Als senyors subscriptors y corresponsals de fora que 's trovan en descubert per suscripciones, se 'ls suplica se servescan enviar l'import en sellos.

TÓMBOLA

oberta en lo Centre Català, a benefici de la familia del malogrado actor D. Lleó Fontova.

Continuació dels donatius, per l'ordre que s'han anat rebent:

N.º 90.—Un cuadro al oli, de tres pams y mitj per quatre y mitj, de D. Sebastià Carreras.

91.—Un cuadro al llapis, de tres pams y tres cuarts d'ample per tres de llarch, original y donatiu de don Sebastià Carreras.

92.—Vintitres exemplars de obras dramáticas, donatiu de D. E. Puig y Soldevila.

93.—Deu exemplars de obras diferents, de D. J. Riera y Bertran, donatiu del mateix.

94.—Tres pessas complertas de tela, donatiu del fabricant D. Carlos Pigrau.

95.—Set capsas de luxo pera posar confits, donatiu de D. M. Burgués.

96.—Dos bustos de guix, imitació a bronze, representant dos tipos africans.

97.—Vint exemplars de la collecció de *L'Avens*.

98.—Vint exemplars de *Cantos modernos*, del donador D. Ramón D. Perés.

99.—Un artístich gerro de terra cuita, decorat, de quatre pams de alt, donatiu de D. Francisco Masó.

100.—Una terra cuita representant *La Industria*, obra y donatiu de D. Mariano Sangenis.

101.—Dos treballs a la ploma, del dibuixant D. J. Lluís Pellicer, donatiu del mateix.

102.—Dos exemplars: un de *Espinel Morcos de Obregon* y l'altre *Novelas españolas*, donatiu de don J. Ll. Pellicer.

103.—Un cuadro al oli de 2'5x1'5 pams, obra y donatiu de D. Joseph Armet.

104.—Dotse exemplars de pastillas humorísticas, de D. J. M. L.

105.—Deu exemplars de *Corte y Villa*.

106.—Deu exemplars de *El año pasado*.

107.—Deu exemplars de *El alma al diablo*.

108.—Deu exemplars de *La Urbanitat*.

109.—Sis exemplars de *Poesias del porvenir*.

110.—Sis exemplars de *Abraham Lincoln*.

111.—Sis exemplars de *Carn y ossos*.

112.—Sis exemplars de *Direcció del globo*, donatiu, (del 105 al 112), de D. I. Lopez Bernagosi.

113.—Vintitres exemplars de obras dramáticas, donatiu de D. Joseph Puigventós.

116.—Dos tomos del *Movimiento Europeo*, per don Emilio Castelar.

117.—Vint exemplars de *Brosta*, donatiu y obra de D. Antoni Careta Vidal.

118.—Sis exemplars de *Educación Paternal*.

119.—Dotse exemplars del *Programa de Educación según la Frenología*, donatiu de la institució, «Laboriosidad, granja—retiro de Inválidos de Barcelona.»

ALS CASATS Y Á LAS CASADAS

¡se dona de franch lo curiosissim folletó KOCH!

VIGOR VITAL

SALUT Y HERMOSURA

Consells pera obtenirla, conservar-la y allargar la vida fent-la agradable

En Barcelona pera obtenirlo de franch, es precis entregar aquest enuenci en la llibreria de Manero (carrer de la Lleona.—També s'obté acompanyant per correu, acompanyant l'anunci, al Dr. KOCH (Montera, 33, 1.ª, Madrid)

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR

son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

DIFERENTS MODELOS PERFECCIONATS, MÁQUINAS DE FER MITJA

VENDA Á PLASSOS Y AL COMPTAT

PREUS GENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas

120.—Vint exemplars de *Estómagos vacios*, donatiu del autor D. Joaquim Gomez.

121.—Un tomo de poesias de D. Serafi Pitarra, donatiu de D. Frederich Soler.

122.—Vuit obras diferents de D. Artur Osona, donatiu del mateix.

123.—Cent tomos de poesias catalanas, donatiu de D. Emili Asencio.

124.—Una dotzena de copas grans de cristall de dos colors.

125.—Una dotzena de copas mitjanes de cristall de dos colors.

126.—Una dotzena de copas petites de cristall de dos colors.

127.—Dos gerros grans de cristall, pera aigua.

128.—Dos parells de candeleros de cristall.

129.—Divuit parells de gerros pera flors. (Desde '1 n.º 124 al 129 donatiu de D. Antón Vallés y D. Baldomero Casas).

130.—Dugas figuras de porcelana.

131.—Una sabateta de porcelana.

132.—Un'altra figura de porcelana.

133.—Una panereta (joyero) de cristall de color (Del 130 al 133, donatiu de D. Joseph Solsona y Más).

(Seguirá)

NOTA.—Fins avuy hi há un total de 3504 lots.

CAVILACIONS

CONVERSA

- ANTON. Si, home, si ¿Sents, Quimet?
- LAYA. ¿A aquest ho dius?
- ANTON. A n' ell no.
- LAYA. Donchs, adèu, maco. Me 'n vaig, que, si m' entretinch, imagins que faré tart.
- ANTON. Vaja, pitera, adios.
- QUIM. Ja 'ns veurem.
- ANTON. Pero ¿ahont vols anar soleta? ¿Vols que t'acompanyi?
- LAYA. No, que ja hi vindrà qui hem dit tú y jó.
- ANTON. No he dit ningú.
- LAYA. Si, home, si: la germana d' aquell que jo he dit, qu' es tia de la qu' has dit tú yeunyada de la segona qu' he dit jo.
- ANTON. No t' entench.
- LAYA. Donchs: t' ho he dit mes d' un cop. (Se 'n va).
- Jo (al lector).—¿Quins noms son los cinch á qué s' han referit?
- ROCH PALET DE RIERA.

XARADAS

I

Parat jo tinch com ningú,
l' *hu*;
que 'm dono com 'ls senyors,
dos.

Un terme musical n' es
tres...

y no vull dirte res mes.
Ara, tú busca é indaga,
puig serás molt pastanaga
si no trovas l' *hu*, dos, tres.

MET-GUIXAIRE.

II

Una dos tercera un sastre
una primera y segona,
esguerrantla. Lo total
cosa propia es de la tropa.

Q. A. DE PALLA.

III

Una vocal es primera,
consonant prima-segona,
altra consonant tercera,
nom geogràfic ma postrera
y *hu-dos-tres-quart* nom de dona.

TRENCA-CLOSCAS

D. Pere A. Salas Arolas

GIRONA.

Formar ab la direcció d' aquest sobrescrit, los titols de dues obras catalanas.

JAPET DE L' ORGA.

QUADRAT NUMERIC

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Posar en los punts números que, llegits vertical, horizontal y diagonalment, dónguin per resultat, 25.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

GEROGLIFICH

3 MESTRÉS $\frac{1}{12}$

N I EEE / A

SIMÓN DE L' OMBRA.

Soluciones á las cavilacions del número 21

Xarada: VEROLCA.—Anagrama: LA VIVO DEL ESTORNELL.—
Trencar-closcas: LO TEATRO CATALÀ.

Las han endevinat totas los senyors Joan Palmer y Pagés, V. Sacas, M. Gaspar Xalabarder, J. Costas, Alfons Mañé, R. Ojeda Lopez, Loris Melikof, C. Ribó Malla, C. Viladoms, Silvestre Xato, Pere Millá, Conrat Pi, A. Nareclag, Un de Gracia, y J. M. Feliu, Joan Riba y J. S.

NOTA.—A aquestos senyors, si endevinan totas las cavilacions del present número y las del que publicaré la setmana entrant, se 'ls regalará un exemplar de la comedia *Cofis y mofis*.

Igual regalo 's donará als lectors que envihin á la Administració las soluciones endevinadas, de las cavilacions d' avuy y dels números 23 y 24 de LO TEATRO CATALÀ.

Correspondencia particular

Met-Guixaire: ¡Maig! anirá en lo seu mes.—V. J. M.: envihins á dir lo seu nom y passarém á parlar ab vosté.—J. G. V.: l' article es manso. Vosté no pot ja aspirar al premi.—A. Narcelag: lo treball seu mirarem que vaji.—Loris Melikof: fassi cavilacions mes intrincadas.—J. M. Feliu: ¿existeix lo titol de l' obra que 'ns dona com á solució del trenca-closcas cuádruple? Si hi es, publicarém lo trenca-closcas.—Jupet de l' Orga: ja déu estar content.—F. Ferré: veurá 'l trenca-closcas aviat.—Joan Palmer y Pagés: lo reparto 's fa 'ls dilluns. Farem qu' algú 's trenqui la closca rumiantne algun dels que remet.—Un canari de cafe: vegi 'l cuadrat numérich.—M. Gali: ne tenim molts pero com lo abundant no danya, ja li tocará 'l tórn.—C. Torrents y J. T. R.: massa sensill.—R. Mateu y Magi Brut: rebut.

La correspondencia al Administrador, Aribau, 93 5.º 1.º

Tipografía Susany y Companyía, Muntaner 36. Teléfono.—873

ALBRUCH

Taller de fer llunas per miralls; marchs de cuadros, cromos y estampas

FÁBRICA DE TRANSPARENTS

Portaferriusa, 10 y Petritxol, 17

TRANSPARENTS

GRAN ASSURTIT EN LA MATEIXA FABRICA

Carrer de la Morera, núm. 6, 1.º

Segona travessia á la dreta del carrer del Hospital, entrant per la Rambla